

Opgesteld door: T. de Jong Afdeling: Openbare Werken Toestelnummer: 300 Portefeuillehouder: J. Pit Datum: 15 maart 2012 Paraaf afdelingshoofd	Onderwerp Samenwerking tussen gemeenten en het waterschap Reest en Wieden						
Overleg gepleegd met: ☐ financieel adviseur AZ: ☐ personeelsconsulent AZ: ☐ medw.best&jurid. Zaken AZ: ☐ afdeling ☒ naam medewerker Wiebe Oosterhof ☐ inspraak/adviesorgaan: Openbaar ☒ Ja ☐ Nee Vervolgprocedure ☐ brief/beschikking ☐ persbericht ☐ gemeenteberichten ☐ OR ☐ WKPB (beperkingenbesluit) ☐ Raadscommissie ☐ Raad ☐	Besluit Het college van burgemeester en wethouders besluit: 1. In te stemmen met de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenten Hogeveen, Meppel, Steenwijkerland, De Wolden, Midden-Drenthe, Westerveld en het waterschap Reest en Wieden zodat de samenwerking, conform de afspraken uit het bestuursakkoord water bestuurlijk wordt geborgd. 2. Wethouder J. Pit te mandateren om de gemeente Midden-Drenthe namens het college te vertegenwoordigen in de stuurgroep "Samenwerking gemeenten en waterschap Reest en Wieden". 3. In te stemmen met het ondertekenen van de samenwerkingsovereenkomst tijdens de bestuurlijke bijeenkomst; 4. In te stemmen met het ondertekenen van de Afspraken2012; 5. Kennis te nemen van de overige bijlagen. Samenvatting Vanaf 2009 is een samenwerkingsproces gaande waarbij wordt gezocht naar vormen van kostenbesparing en een doelmatiger waterbeheer. Wij zoeken naar samenwerkingsmogelijkheden met de gemeenten Hogeveen, Meppel, Steenwijkerland, De Wolden, Westerveld en het waterschap Reest en Wieden. Hiervoor zijn verschillende werkgroepen samengesteld en reeds van start gegaan. Er wordt gezocht naar mogelijkheden voor samenwerken die een meerwaarde opleveren in kostenbesparing, kwaliteit en kwetsbaarheid. Hierbij is geen sprake van overhevelen van verantwoordelijkheden. Nu is een punt bereikt dat er een stuurgroep moet worden ingesteld en de samenwerking bestuurlijk bekrachtigd moet worden. Het onderliggende collegevoorstel schetst de aanleiding van het samenwerkingsproces en de invulling van de werkgroepen en de rol van het coördinatieteam. De bijlagen geven inzicht in het voorwerk en gemaakte afspraken. Bijlagen: - Samenwerkingsovereenkomst - Afspraken 2012 - Regionaal Feitenonderzoek - Kademotitie inrichting, beheer en onderhoud stedelijk water - Plan van aanpak inrichting, beheer en onderhoud stedelijk water - Notitie watercommunicatie						
Gevolgen organisatie/personeel ☐ Ja ☒ Nee							
Financiële gevolgen ☐ Ja ☒ Nee							
Exploitatielasten: € Investing: € Kapitaallasten: €							
Dekking: A. Incidenteel € Ten laste van: B. Structureel (exploitatielasten + kapitaallasten) € Ten laste van: C. Bijdrage uit reserves € Naam reserve: Stand na verwerking: €							
Meerjarenbegroting Product nr. jaar: € jaar: € jaar: €							
	B	D	HvH	P	S	Datum besluit 27 MAART 2012	Nummer IV-2
Akkoord							
Bespreken							

Toelichting

Datum: 15 maart 2012

Onderwerp: Samenwerking tussen gemeenten en het waterschap Reest en Wieden

Beoogd resultaat

Het realiseren van een nauwe samenwerking tussen gemeenten en het waterschap en gemeenten onderling met als resultaat een doelmatiger waterbeheer (waterketen en watersysteem) door:

- Het realiseren van kostenbesparingen in het beheer van de afvalwaterketen;
- Het efficiënter uitvoeren van het beheer en onderhoud van stedelijk water;
- Het vergroten van de kwaliteit van de uitvoering van de beheertaken;
- Het verminderen van de kwetsbaarheid bij de uitvoering van beheerstaken.

De samenwerking tussen gemeenten en het waterschap en gemeenten onderling moet er toe leiden dat de stijging van lasten voor burgers en bedrijven (maatschappelijke kosten) de komende jaren wordt beperkt.

Argumenten

1. Conform het bestuursakkoord water moeten bestuurders per regio, in dit geval voor het beheersgebied Reest en Wieden, een ambitie en een programma hebben geformuleerd hoe de samenwerking op het gebied van de afvalwaterketen wordt geconcretiseerd en gerealiseerd.
2. Met de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst wordt bestuurlijk geborgd dat gemeenten en het waterschap gaan samenwerken in het beheer van de afvalwaterketen en het watersysteem en uitvoering geven aan de gemaakte afspraken.
3. Voor de bestuurlijke leiding van de samenwerking wordt een stuurgroep samenwerking geformeerd. Hierin nemen zitting de bestuurders van de zes gemeenten en het waterschap.

Kanttekeningen / risico's

Vanuit het bestuursakkoord water krijgen we als gemeenten en het waterschap de ruimte om de komende jaren zelf invulling te geven aan het bereiken van een doelmatiger waterbeheer. Het maken van samenwerkingsafspraken en het realiseren van een doelmatigheidswinst is echter niet vrijblijvend. Wanneer eind 2012 onvoldoende voortgang en resultaat is geboekt in de samenwerking, wordt in 2013 "stok-achter-de-deur" wetgeving (interventieladder) in procedure gebracht. Hiermee kan het Rijk het realiseren van de doelen van de afspraken uit het bestuursakkoord water versnellen dan wel af dwingen.

Om het samenwerkingsproces tot een doelmatiger waterbeheer te doen slagen, is het van essentieel belang dat alle partijen voldoende capaciteit en/of middelen beschikbaar stellen.

Voorafgaande

In 2009 is, naar aanleiding van het bestuursakkoord waterketen uit 2007, op initiatief van het waterschap Reest en Wieden door het bureau Berenschot een verkenning uitgevoerd naar de samenwerking tussen gemeenten en het waterschap Reest en Wieden. Deze verkenning heeft geresulteerd in een rapport met aanbevelingen om te komen tot een verdere samenwerking. Op d.d. 6 april 2010 bent u hierover geïnformeerd en akkoord gegaan met een gestructureerde aanpak van de samenwerking.

Daarnaast doet Midden-Drenthe voor de afvalwaterketen mee aan een samenwerkingstraject met de gemeenten uit Groningen en Noord- en Oost Drenthe.

Vanaf eind 2009 hebben op landelijk niveau diverse discussies/ontwikkelingen plaatsgevonden over een doelmatiger waterbeheer. Dit heeft ook gevolgen gehad voor de verdere uitwerking van een gestructureerde aanpak van het samenwerkingsproces voor deze regio (beheersgebied Reest en Wieden).

In het voorjaar 2010 is een landelijk feitenonderzoek naar de doelmatigheid in de waterketen uit-

gevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat een kostenbesparing in de waterketen kan worden gerealiseerd als gemeenten en waterschappen intensief gaan samenwerken en investeringen op elkaar afstemmen. De resultaten van het feitenonderzoek hebben ertoe geleid dat tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW) afspraken zijn gemaakt over een aanpak van de afvalwaterketen.

Het doel van deze aanpak is:

- Het realiseren van kostenbesparingen in het beheer van de afvalwaterketen;
- Het vergroten van de kwaliteit van de uitvoering van beheertaken;
- Het verminderen van de kwetsbaarheid bij de uitvoering van beheerstaken.

De afspraken in de aanpak voor de afvalwaterketen vormen het middel om bovengenoemde doelen te realiseren en zijn gericht op een intensieve samenwerking tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en het waterschap. Er is geen sprake van overhevelen van verantwoordelijkheden. De zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater en de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het rioleringsbeheer blijft bij de gemeente. De bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het zuiveringsbeheer blijft bij het waterschap.

De afspraken die de VNG en UvW hebben gemaakt over de aanpak van de afvalwaterketen en daarmee over een doelmatiger waterbeheer zijn overgenomen in het Bestuursakkoord Water. In dit akkoord, dat op 23 mei 2011 is ondertekend door het Rijk, VNG, UvW, IPO en VEWI, staan de afspraken over een doelmatiger waterbeheer (waterketen en watersysteem). De afspraken en bijbehorende maatregelen in het akkoord moeten o.a. leiden tot een jaarlijkse doelmatigheidswinst van landelijk € 380 miljoen (in 2020 t.o.v. 2010) in de waterketen bij gemeenten en waterschappen. Tevens zijn in het akkoord afspraken gemaakt die moeten leiden tot een doelmatigheidswinst in het beheer van het watersysteem.

De stijging van lasten voor burgers en bedrijven (maatschappelijke kosten) blijven daardoor beperkt.

N.a.v. de afspraken tussen de VNG en de UvW met betrekking tot een doelmatiger waterbeheer is het afgelopen jaar 2011 door de gemeenten Hoogeveen, Meppel, Westerveld, Steenwijkerland, Midden-Drenthe, De Wolden en het waterschap Reest en Wieden verder vorm gegeven aan de samenwerking.

Daartoe zijn een coördinatieteam en vier werkgroepen ingesteld. De managers van alle gemeenten en het waterschap en de voorzitters van de werkgroepen hebben zitting in het coördinatieteam.

De werkgroepen met daarin vertegenwoordigd de medewerkers van de gemeenten en het waterschap zijn:

- Afvalwaterketen
- Stedelijk water
- Communicatie
- Human Resources

Binnen deze werkgroepen is het afgelopen jaar onderzoek verricht naar en zijn voorstellen uitgewerkt op welke wijze doelmatigheidswinst in termen van kwaliteitsverbetering, kostenbesparing en vermindering van kwetsbaarheid kan worden gerealiseerd door samenwerking tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en het waterschap.

Tijdens een bestuurlijke bijeenkomst op 17 november 2011 zijn de resultaten van de werkgroepen aan de bestuurders van de gemeenten en het waterschap gepresenteerd. Tevens is ingestemd met de uitvoering van de plannen voor het uitwerken van een verdere samenwerking en realiseren van een doelmatigheidswinst.

Aanpak

In 2012 wordt door de werkgroepen voor een verdere samenwerking en een doelmatiger waterbeheer uitvoering gegeven aan:

Afvalwaterketen:

Door de werkgroep is 2011 een *regionaal feitenonderzoek* naar het rioleringsbeheer en zuiveringsbeheer uitgevoerd. Aan de hand hiervan zijn kansen voor samenwerking en het verbeteren van de doelmatigheid op het gebied van nieuwe opgaven, kapitaallasten, operationeel beheer geformuleerd. Hieruit zijn de 2 meest kansrijke kansen gekozen voor een verdere uitwerking in 2012:

- a) Uitwerken van een basis van een gezamenlijk afvalwaterplan voor de regio met strategische keuzes t.a.v. de invulling van wettelijke taken, techniek, organisatie, financiën. Door gezamenlijke planvorming vindt afstemming plaats en kunnen baten worden gegenereerd op het gebied van onderzoek, onderhoud, maatregelen.
- b) Onderzoek naar een verantwoorde verlenging van de levensduur van riolering en alternatieve vervanging- en renovatie van riolering, zodat besparing in de investeringen worden gerealiseerd.

Stedelijk water:

De werkgroep stedelijk water ziet kansen in het bereiken van een doelmatiger waterbeheer in stedelijk gebied in termen van kwaliteitsverbetering, kostenbesparing en kwetsbaarheid. De werkgroep heeft de kadernotitie Inrichting Beheer en Onderhoud Stedelijk Water opgesteld als een handreiking voor het maken van afspraken tussen waterschap en gemeente en gemeenten onderling. In 2012 worden alle wateren geïnteriseerd waarvan wordt ingeschat dat het beheer en onderhoud efficiënter kan worden uitgevoerd en waarmee dus doelmatigheidswinst is te behalen. Voor de inventarisatie en het onderzoek naar de doelmatigheidswinst is een plan van aanpak opgesteld.

Communicatie:

Door de werkgroep is een notitie opgesteld met daarin de aanpak voor een gezamenlijke communicatie over water, riolering en zuivering extern (naar bewoners en derden) als intern (binnen en tussen gemeenten en waterschap). In 2012 wordt uitvoering gegeven aan het plan van aanpak.

Human resources

Voor een concrete opdracht is de werkgroep HRM grotendeels afhankelijk van de uitgangspunten die de overige werkgroepen formuleren. Daarvoor is het nu nog te vroeg. In afwachting hierop is de werkgroep begonnen met een inventarisatie van de inzet van personeel binnen gemeenten en Waterschap en is er een onderzoek gestart naar de verschillende losse contracten en overeenkomsten (op allerlei niveaus) die er in de loop der tijd onderling zijn gemaakt.

Bovengenoemde producten en afspraken van de verschillende werkgroepen zijn opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst tussen gemeenten en het waterschap en als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Door de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst op 13 april 2012 conformeren alle partijen zich aan de gemaakte afspraken.

Kosten, baten en dekking

Tijdens het samenwerkingsproces kunnen voor verschillende onderdelen kosten worden gemaakt. De kostenverdeling hiervan is afhankelijk van het betreffende onderdeel en de gekozen aanpak. Hierover wordt per onderdeel een afweging gemaakt en afspraken gemaakt. Doordat de uitwerking van de samenwerking tussen gemeenten onderling en tussen de gemeenten en het waterschap uiteindelijk moet leiden tot een doelmatigheidswinst in de waterketen en het watersysteem, zal deze uitgave zich weer terugverdienen. Echter in dit stadium van de samenwerking kan nog niet concreet worden weergegeven wat de verwachte doelmatigheidswinst is.

Communicatie aanpak

De werkgroep communicatie verzorgt (zowel intern als extern) de communicatie over de voortgang en het resultaat van de samenwerking tussen gemeenten en het waterschap. Van de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst op 13 april a.s. zal een persbericht worden opgesteld.

Monitoring en evaluatie

De voortgang en het resultaat van de samenwerking tussen de gemeenten en het waterschap wordt gemonitord door het coördinatieteam en de stuurgroep.

Bijlagen

1. Samenwerkingsovereenkomst waterbeheer tussen de gemeenten Meppel, De Wolden, Westerveld, Steenwijkerland, Hoogeveen, Midden Drenthe en het waterschap Reest en Wieden inclusief de bijlagen;
2. Afspraken 2012 in de afvalwaterketen en het watersysteem tussen de gemeenten Meppel, Hoogeveen, De Wolden, Steenwijkerland, Midden-Drenthe, Westerveld en het waterschap Reest en Wieden inzake een doelmatiger waterbeheer;
3. Regionaal Feitenonderzoek inclusief het plan van aanpak planvorming en levensduur riolering;
4. Kadernotitie Inrichting, Beheer en Onderhoud stedelijk water;
5. Plan van aanpak inrichting, beheer en onderhoud stedelijke water – inventarisatie en onderzoek doelmatigheidswinst;
6. Notitie watercommunicatie "Veel beekjes maken een groot water".

Voorstel

Wij stellen voor om in te stemmen met de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenten en het waterschap, zodat de samenwerking, conform het bestuursakkoord water bestuurlijk worden geborgd.

Als tweede stellen we voor om wethouder J. Pit te mandateren om de gemeente Midden-Drenthe namens het college te vertegenwoordigen in de Stuurgroep 'Samenwerking gemeenten en waterschap Reest en Wieden' en de samenwerkingsovereenkomst te ondertekenen. Door de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst op 13 april 2012 conformeren alle partijen zich aan de gemaakte afspraken.

Vervolg

Van de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst op 13 april a.s. zal een gezamenlijk persbericht worden opgesteld.

Over de voortgang van het samenwerkingsproces wordt het college geïnformeerd.

